

Армысыздар. Бүгінгі жарысқа сәттілік тілеймін!

Табыбы: Уагы телефон, смартфон қазог заманда адамның аяқдамас кемекшіне айналға ата ма?

Жобаның визит картасы.

1. Маукен Марлен Амангелдіұлы
2. 10 «А» сынып Ақжар орта мектебі
3. *Осы оқу жылында мектеп оқушылары аралығында сауалнама жүргізу нәтижесінде физика пәнінен зерттеу жұмысы өткізілді.*

«Ұялы телефон, смартфон қазіргі заманда адамның ажырамас көмекшісіне айнала ала ма ? »

Зерттеудің өзектілігі:

- *Қоғамға қажетті физика ғылымының даму жолындағы сабақтастықтың жаңа бір бетін ашау*

Ғылыми-әдістемелік деңгейі:

- *Түрлі әдебиеттер мен баспасөз құралдарымен электромагниттік сәуленің физикалық құралдардағы*
 - *әсерін анықтау, жинақтау.*

Зерттеудің нысаны:

- *электромагниттік сәуленің адам өміріндегі күнделікті*
- *пайдаланатын электр құралдарының физикалық құпиясын ашу.*

Жаңалық:

Қазіргі әлемде ұялы телефондардың қолданыс аясы өзінің байланыс орнату шегінен асып кеткендігін.

Телефондар өмірдің барлық саласында қолданылуда.

Сонымен қатар ұялы телефон қазіргі заманда адамның ажырамас көмекшісіне айналғандығын оның пайдасы мен зиянды екендігін мұқият зерттеліп оның алдын алу бағдарлама жобасы жасалды.

Жұмыстың мақсаты мен міндеттері.

Мақсаты:

1. Мектеп оқушыларының арасында қанша оқушы ұялы телефонды қолданатынын табу;
2. Ұялы телефондарды қолдану кезінде электромагниттік өрісті анықтау;
3. Ұялы телефонның адамдарға келтіретін зиянының деңгейін зерттеу;
4. Ұялы телефонды қолданған кездегі адамның объективтік сезінуін анықтау;
5. Өткізілген зерттеудің қорытындысын шығару.

Міндеттері:

1. Жоба бойынша әдебиетті меңгеру.
2. Диагностика бойынша дайындау және өткізу.
Осы мәселе бойынша сауалнама дайындап,
ізденіс жұмыстарын жүргізу.
3. Жоба бойынша презентациялық материал мен құжаттарды дайындау

Болжам. (гипотеза)

Бүгінгі өмір талабына сәйкес электромагниттік сәулелердің тірі организмге тигізетін залалын білу қажет. Электромагниттік сәулелердің адам ағзасына өтуі өте зиян. Сондықтан теледидар, компьютер және ұялы телефон құралдарының қасында өте жақын әрі ұзақ отыру денсаулыққа нұқсан келтіретінін естен шығармау керек.

Өзіндік зерттеудің мәселелері.

1. Электромагниттік сәуленің адам ағзасына тигізетін әсерін өз бетімен зерделеу;
2. Қазіргі ұялы телефондарда пайданылатын офистік бағдарламалардың интерфейсін қарастыру;
3. Сәуленің адам ағзасына тигізетін зиянын дәлелдеу;
4. Аталған зерттеу бойынша есеп дайындау.

**«Техниканың жетілгені сонша,
адамның да қажеті болмайды.»**

Е.Ленц

I. Кіріспе

- Ғылыми-техниканың ғарыштап дамуы табиғатты тиімді пайдалану ісін ұйымдастыруда адамзаттың алдына бірқатар жаңа міндеттер қойып, табиғатты қорғаудың көптеген мәселелерін шиеленістіріп жіберді. Табиғат ресурстарын пайдалану көлемінің артуы, тұрған ортаның өндіріс және тұтыну қалдықтарымен ластануының өсуі, адамзаттың энергиямен қарулануының артуы, жаңа заттар жасап өндірістің жаңа салаларының пайда болуы, ауыл шаруашылығын интенсифтендіру, халқы көп ірі қалалардың көбеюі, ұялы телефон электромагниттік сәулеленудің әсері негізгі шешімін тезірек табатын мәселелердің қатарына жатады.
- Ғылыми-техникалық революция экологиялық ортаның ластануына қарсы күрес. Ластану дегеніміз ауаның, жер мен судың біз қаламайтын қолайсыз өзгерістерге ұшырауы, ол қазір немесе болашақта өсімдіктердің, жануарлардың, адамның өміріне, өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығындағы өндіріс процестеріне, табиғат ресурстарының жай-күйіне қолайсыз ықпалын тигізуі мүмкін.
- Электромагнитті өріс деп ұзақ уақыт бойы тірі және тірі емес объектілерге әсер ететін жасанды және табиғи сипаттағы ионданбайтын сәуле шығаруды айтады.
- Табиғатта табиғи сипаттағы электромагниттік өрістер бар. Табиғаттағы төмен жиілікті (жүздеген килоГцке дейінгі) ЭМ толқындарға мыналар жатады: атмосфералық электр, табиғи тау жыныстарының табиғи магнетизмі; теңіз суының қайтуы және тасуы құбылыстары; жердегі магнитосфераға күн желінің әсері; атмосфералық электрдің жылжымалы зарядтарымен әрекеттесетін ғарыштық бөлшектердің әр түрлі ағындары; полярлық жарқыраулар.
- Аталған электромагниттік толқындар көздерінің арасында, атмосфералық электр әрісінің көздерін 0,003-30 МГц жиіліктері аралықтарында санау керек.

- 1. Радиоэлектронды құралдардың ЭМ өрістері. Жасанды сипаттағы электромагниттік толқындарға радиоэлектронды құралдардың шығаратын толқындарын жатқызамыз
- 2. ТД және радиохабар. Радиотолқындар басқа электромагниттік өріс толқындарымен салыстырғанда аса жоғары қуатты, ұзақ уақыт бойы үздіксіз ағымда жұмыс істеу үшін арналған. Радио және телестанцияның негізгі міндеті қоршаған кеңістікке ЭМ өріс толқындарын тиімді шығару болып табылады, сондықтан да оны қоршаған ортаға және адамдарға қолайсыз әсер етуші бастапқы фактор ретінде қарау керек. Мұндай ЭМ өріс шығарған толқындар адамдардың басым көпшілігіне әсер етеді.
- Санитарлық талаптарға сай, адамдар тұратын ғимараттарда, емдік, мәдени, бала оқытатын мектептер және орта білім беру оқу орындарында ЭМ өріс әсерін ұзақ уақыт пайдалануға рұқсат етілмейді.
- 3. Ұялы байланыс. Ұялы байланыс құралдарының қазіргі адамдардың күнделікті өміріне жаппай енгізілуі оның зиянды әсерін ескеру қажеттілігінен туындаған басты мәселе болып тұр.
- Негізінен ұялы телефондардың шығаратын әлсіз ЭМ өрістерінің адам организміне зияны бар екендігі кеңінен талқылануда.

- 4. Энергетика және электрлік көлік. Электрлік көлік бүгінде өмірдің ажырамас бөлігіне айналды, дегенмен оның адам денсаулығына әсеріне басты назар аударылмайды. Көп жағдайларда, жолаушылар электрлік көліктің электромагниттік қауіпсіздігінің дәрежесі жайлы ойланбайды.
- Зерттеулері нәтижесінде электрлік көліктің әсері оны пайдалану жағдайында мүмкіндігінше өзгертіндігі анықталған. Яғни көліктің жылдамдық алуы мен тоқтауының 0,01 – 50Гц аралықтарында қозғалыс кезіндегі магниттік индукциясының мәні төмендегідей өзгереді: троллейбустардың жүргізушілерінің кабиналарында – 49 – 325 мкТл, трамвайлардың жүргізушілерінің кабиналарындағы – 160 – 220 мкТл, жолаушылар салондарда - 265 мкТл-ға дейін, қаладан тыс электрлік көліктерде – 75 – 85 мкТл-ға дейін.
- 5. Компьютер және кеңсе техникасы. Адам ағзасына зиянды әсері жағынан дербес компьютерлер ұялы байланыстың сенімді бақталастары болып табылады. Зерттеулер, ДК-мен жұмыстың 45 минутынан кейін қолданушылар организмінде маңызды шамадан тыс жүктеулер айқындалатындығын көрсетеді.
- Қазіргі заманда кеңсе үшін маңызды техникалық құралдар компьютер, телефон, ксерокс – адам ағзасына өте қауіпті. Компьютердің жүйелік блогы мен мониторианан шығарылатын электромагнитті сәулеленулер компьютердің айналасына толық таратылады, қауіпті электромагниттік өріс аймағы 2,5 м-ге дейін жетуі мүмкін.
- 6. Тұрмыстық техника. Қазіргі тұрмыстық техника бүгінгі күнде адам үшін электромагниттік сәуле шығару көзі болып қалуда. Электр тогымен қоректенетін барлық тұрмыстық техника электромагниттік өріс көздері болып табылады. Ең қуаттысы – ультратолқынды пештер, аэрогриль, электрлік плиткалар. Ультратолқынды пештерден (УТП) басқа барлық тұрмыстық техника жиілігі 50Гц электромагниттік толқындарды пайдаланады. УТП-терде жұмысшы жиілігі 24ГГц-ті құрайтын өрістік арнайы ультратолқынды өріс генераторлары қолданылады.[3]

II. ЗЕРТТЕУ БӨЛІМІ

2.1. Телефон тарихы

- **Ұялы телефон — радиожелі арқылы байланыс жасауға арналған құрал.**
- **Тарихы**
- Телефон(Сымтетік)- (гректің. τῆλε(теле) — ұзақ и φωνή(фон) — дыбыс, дауыс)- Дыбысты қабылдау және ұзаққа жіберу құрылғысы. Телефонның негізгі түрлері көп: электрсіз телефон, электрлі телефон, радио телефон, желісіз DECT телефон, ұялы телефон.
- Электрсіз телефон - бұл ертеректе болған телефон түрі. Пекиндағы «Peking Gazette» газетінің айтуына қарағанда 968 жылы, қытай өнертапқышы Кунг-фу-винг труба арқылы дыбыс жеткізетін thumtsein-ті ойлап тапты.
- Электрлі телефон – шамамен 1000 жылдан кейін 1849—1854 жж. инженер-механик Шарл Бурсел «телефания» идеясын қалыптастырды. Ең бірінші «телефон» терминін қолданған да Шарл Бурсел еді.
- 1860 жылы АҚШ-та итальяндық Антонио Меуччи желі арқылы дыбыс жеткізуге болатын құрал ойлап тапты және оның аты Telecraphon
- 1875 жылдың 2 маусымында Бостон университетінің Шешендік өнер мектебінің профессоры Грехем Белл ең алғаш рет байланыстырушы сымдардың көмегімен өз көмекшісінің даусын естиді. Өнертапқыш шотландтықтың бұл жаңалығы тарих бетінде телефон деген атпен қалды. Бір қызығы, өнертапқыштың есімі ағылшын тілінен аударғанда, «қоңырау» деген мағына береді.
- 1891 жылы неміс физигі Иоганн Филипп Рейс Антонио Меуччи-дің құрылғысына ұқсаған, бірақ ол құрылғыда мирофон болған еді және ол қуат көзін гальваникалық батарейкадан алды. Рейс оны Telerphon деп атады.
- Арада бір ғасырға жуық уақыт өткенде ең алғашқы ұялы телефондар пайда болды. Иллинойс технологиялық институтының түлегі Мартин Купердің өнертапқыштық бұл жаңалығын қазір әлем халқының жартысына жуығы күнделікті қолданып отыр
- Ұялы телефонмен жасалған алғашқы нағыз байланыстың тарихы 1973 жылдың 3 сәуірінен басталады. Ұялы байланыс компаниясының қызметкері Мартин Купердің зерттеулер бөлімінің басшысы Белл Лабзға Нью-Йорк көшелерінде серуендеп жүріп соққан қоңырауы ұялы телефонмен алғашқы байланыс орнату саналады. Купердің өзі таратқыштан сигнал жіберу хаттамасының негізгі құрастырушысы еді.
- Ал ол қолданған телефонның салмағы, яғни ең алғашқы ұялы телефон 1,15 килограмм тартатын.
- Сол уақыттары Нью-Йорк әлемдегі ұялы байланыстың базалық станциялары орнатылған әлемдегі жалғыз нүкте болды, төрт жылдан соң Чикагода 2000 абоненттік тәжірибелік ұялы желі құрылды. Ал 1979 жылы бұл өнертапқыштық жаңалыққа Күншығыс елі зор қызығушылық білдіріп, 88 базалық станциядан тұратын алғашқы ұялы байланыстың қызметін бастады.

2.2 Электромагниттік сәуленің адам ағзасына тигізетін әсерін зерделеу

- Қазір әлемде ұялы телефондардың қолданыс аясы өзінің байланыс орнату шегінен асып кетті. Телефондар өмірдің барлық саласында қолданылуда.
- Ұялы телефондар денсаулыққа зиянды телефон арқылы қысқа сөйлесу керек.
- Анкара дәрігерлер палатасынан жасалған мәлімдемеде былай делінген «Еуропада жүргізілген зерттеулер ең аз дегенде он жылдан бері ұялы телефон қолданған адамдарда кейбір ми рагының кездесу жиілігінің артқанын көрсетті». Мәлімдемеде ұялы телефон және оның станцияларының мектептің ауласына, бала бақшалар, ауруханалар, саябақ секілді әлеуметтік тұрмыс мекендеріне құрылмауы керек екені айтылды.
- Ұялы телефон және станцияларының бір-бірімен байланыста әуеден радио сигналдары жолдап, жұмыс істегені айтылған мәлімдемеде «Алайда әуе кеңістігіндегі сигналдардың бөлінуі үшін қала орталығы секілді көп адам бар жерлерде төмен деңгейлі сигнал станциясы құрылуы керек. Байланыс әуе жолы арқылы болғандықтан сигнал төңірекке тарайды және жандыларға міндетті түрде әсер етеді» деп жазылды. [5]
- -Ұялы телефон арқылы қысқа сөйлесу әдетке айналу керек, қысқаша мағлұмат берілетін кезде SMS қолданылуы керек, ұзын мерзімді сөйлесуді насихаттайтын кампанияларға кедергі жасалуы қажет.
- -Ұялы телефондар ең көп радиация таратқан кез – телефон шырылдаған кез және сіз терген номерге байланыс құрған кезі. Сол кездерде телефонды басыңыздан алыс ұстауыңыз керек. Телефонды ашқаннан 1-2 секундтан кейін жихазды құлаққа жақындату ең сенімдісі.
- -Қарапайым телефон, яғни кабельді телефон болса сонымен сөйлесу керек, осындай телефон болған кезде ұялы телефон жабық тасталуы керек.
- -Топтық тасымал көліктерінде электрондық хабарласу жүйелері болымсыз әсер етеді. Сондықтан жол апатынан аулақ болу үшін көліктерде ұялфы телефон жабық ұсталуы қажет.
- -Телефон сатып алған кезде SAR көрсеткіші барлары таңдалуы керек. Өндірушілер телефондардың SAR көрсеткішін қорабының үстіне жазу тақырыбында мәжбүр болуы керек. Қолданушылар жихаз таңдауда саналы болуы қажет. SAR көрсеткіші 0,1 W/kg және одан да төмендері таңдалуы керек.
- Соңғы кезде ұялы телефонның адам денсаулығына кері әсері жайлы терең ғылыми-зерттеу жұмыстары жоқтың қасы, ел аузындағы пікірлердің басым көпшілігі болжамдар төңірегінде құрылған. Ал швед ғалымдары («Lund University») егеуқұйрыққа жүргізген тәжірибелеріне сүйене отырып, қалтафон тарататын электромагниттік жүйе бас миының қызметі мен құрылысына әжептәуір әсер етеді деген пікір білдіреді. Егеуқұйрықтар миын микроскопиялық тексеруден өткізгенде, оның құрылысында Альцгеймер ауруында кездесетін өзгерістер байқалған. Базбір ғалымдар электромагниттік толқындар орталық жүйке жүйесіне әсер етіп, ДНК құрылысын өзгерістерге ұшыратады деген тұжырым жасайды.

-Қарапайым телефон, яғни кабельді телефон болса сонымен сөйлесу керек, осындай телефон болған кезде ұялы телефон жабық тасталуы керек.

-Топтық тасымал көліктерінде электрондық хабарласу жүйелері болымсыз әсер етеді. Сондықтан жол апатынан аулақ болу үшін көліктерде ұялфы телефон жабық ұсталуы қажет.

-Телефон сатып алған кезде SAR көрсеткіші барлары таңдалуы керек. Өндірушілер телефондардың SAR көрсеткішін қорабының үстіне жазу тақырыбында мәжбүр болуы керек. Қолданушылар жихаз таңдауда саналы болуы қажет. SAR көрсеткіші $0,1 \text{ W/kg}$ және одан да төмендері таңдалуы керек.

Соңғы кезде ұялы телефонның адам денсаулығына кері әсері жайлы терең ғылыми-зерттеу жұмыстары жоқтың қасы, ел аузындағы пікірлердің басым көпшілігі болжамдар төңірегінде құрылған. Ал швед ғалымдары («Lund University») егеуқұйрыққа жүргізген тәжірибелеріне сүйене отырып, қалтафон тарататын электромагниттік жүйе бас миының қызметі мен құрылысына әжептәуір әсер етеді деген пікір білдіреді. Егеуқұйрықтар миын микроскопиялық тексеруден өткізгенде, оның құрылысында Альцгеймер ауруында кездесетін өзгерістер байқалған. Базбір ғалымдар электромагниттік толқындар орталық жүйке жүйесіне әсер етіп, ДНК құрылысын өзгерістерге ұшыратады деген тұжырым жасайды.

2.3. Телефон түрлері

- Ұялы телефондарды мынадай түрлерге бөлуге болады:
- Жай ұялы телефон/смартфон
- Ұялы бейнетелефон
- Пішініне қарай: моноблоқты, жайылмалы, сырмалы, т.б.
- Жай ұялы телефонда қоңырау шалу/қабылдау, SMS, соңғы кездері фото/бейнекамера, саз, флеш-жад, Интернет, MMS, Bluetooth, IrDA деген сияқты функциялары бар. Бұл қатар уақыт өткен сайын көбейіп барады.

Смартфон дегеніме??

Кез-келген смартфонды алып қарайық-смартфон(smartphone ағылшын тілінен аударғанда-ақылды телефон).Оның ұялы телефоннан айырмашылығы;смартфонды көбінесе операциялық жүйеде қолданылады. Қазіргі кезде ең танымалысы-Windows Mobile for Smartphone.

Windows mobile.

Symbion OS.

СО-болжамдық жүйе секілді аппараттар шығарады.

Жай мобильдік телефондармен салыстырғанда орнатылған базасының(БЖ), әр түрлі офистік құралдар,ICQ-менеджері,браузер,пошталық клиенттер, ойындардың болуы операцияларды көбейтеді. Бірақта шынында сапалығы, қазіргі БЖ-ның смартфонға қарағанда көп шығарылмайды, КПК-мен салыстырғанда қалталы дербес компьютер. КДК.

Бұл өте маңызды сәт. Өздерінің көлемімен смартфондар, дұрыс ескертеді орташа және көп ұялы телефондар бірақта ережеден тыс шығып кетеді.

Смартфондарда көбінесе, жай ұялы телефондарға қарағанда, оған әр түрлі форматтағы флеш-карта салынады.

SMS және MMS хабарламаларға келер болсақ интернет және басқа құжаттар бұнда барлығы қарапайым телефондағыдай. Сондықтан да қорытынды бойынша сұралады, Смартфон – бұл кеңінен таралған телефон және бұл телефонда бағдарламалық жабдықтар бар.

Смартфон.

Мультимедиялық функция , смартфон және телефон қазіргі кезде ол классикалық телефонның біріне айналды. Әсіресе жастардың арасында кең таралған. Функцияның үлкен сапасына байланысты, оның ыңғайлылығы сондай, әрбір смартфонның өзіндік ерекшелігі бар.

Иесінің өз қалауы бойынша, оны басқаларға ұқсамайтын етіп жасауға болады.

Әсіресе офистік бағдарламада, істі ортада қолданылады және интернетте жоғары жылдамдықпен рұқсат етіледі.

**Смартфонды
қолдану
бағдарламалар
ы**

**Handy
Essentials**

**CorePlayer
Mobile for
Symbian Beta**

MS Office

**Handy
Safe**

**Handy
Weather**

**Learn
Words**

CorePlayer Mobile for Symbian Belle

CorePlayer Mobile: көбінен танымал TSPMP ең жақсы мультимедиялық плеер деп есептеледі ПК және ақылды телефондарда. Осы уақытқа дейін бұл программаға тесттік жұмыстар және ізденіс жұмыстары жүргізілді, сол себепті олар тегін таралып және кодектердің арқасында танымал болды. Қазір релиз программалар шығарылып, олардың жаңа атауы **CorePlayer Mobile.**

- CorePlayer Mobil – мүмкіндік арасында;**
AAC, MP3, WMA, WMV9, DIVX, XVID, MP4, MKV и MIDI,
және CoreAVC H.264- көбінен қолдау көрсеткен
кодектерлер.
- Скиндердің қолдауы
 - Аудио және видео ағындардың қолдауы
 - Аппараттық және мобильдік құрылыстардың қолдауы.

Handy Essentials

Бұл жинақы 3 утилиттан тұрады: есептерді шығару үшін, сіздің смартфонңыздан орын алады. Сіздің смартфонңыздан Handy Keylock, Handy Alarm и Handy Taskman орын алады. Өзіңіздің смартфонңызды керекті жерде қолданыласыз Handy Essentials программасымен бірге. Handy Essentials – программасы – смартфон клавиатурасын қорғайды.

Мүмкіндігі

Смартфонға уақыт орнатып, сіз жұмыс істеп болғасын, ол автоматты түрде істен шығады.

Блокировка қойылу уақытын да ешқандай қолдау керек болмайды.

Handy Alarm - программа будильник қосылу уақытында жауап береді.

5-түрі будильниктің бірден қолданылу мүмкінділігі;

-Қолдау көрсету және ескерту. Будильникті өлеңнің күйіне келтіру және өлеңнің дауысын реттеу,

Handy Taskman программасы – бұл смартфонға міндетті менеджерлер есебі.

Түгелдей қосылу ақпараты және смартфонның бос орындары.

-Қосымша ақпараттарға тез және жеңіл қосылу..

Handy Safe

Handy Safe – бұл жақсы көмекші . Сіз өз ақпараттарыңызды осы телефонда еркін сақтау жүйесін қадағалайсыз және көптеген сандар мен әріптерді өзіңіздің жадыңызда сақтауға болады.

Барлық ақпараттарды бір жерге жинап , сол жерде ол құпия кілтпен және механикалық сандармен қорғалған, кез келген кезде сіз оны қолданыла аласыз.

Handy Safe - мүмкіндігі

Бұл программа, құпия кілтпен және күшті 448-биттік механизммен қорғалған.

- 35-тен көп орнатылған формалар сіздің кез-келген ақпаратыңызды сақтайды

- Формалардың өзгеруі сіздің мүмкіндігіңізбен.

-Құрылған қалыптар өзіңізге әр түрлі көлемдегі форманы құруға және сақтауға мүмкіндік береді.

Егер де ешқандай жұмыс істемеген жағдайда (ИКОНА) Handy Safe-дағы өзгеріс жаңа қосымша бетті ашқанда аталған бағдарлама сақтау үшін автоматты түрде жабылады.

Handy Weather

Handy Weather бағдарламасы телефон үшін операциялық жүйе базасы, Symbian Series 60 толық және өзекті ауа-райын бес күн алға қай жерде, қай уақытта болса да көрсетеді. Сізге қажет және көмек көрсететін WAP-GPRS телефоныңызда бар. Енді сіз қымбат уақытыңызды жоғалтуға және көп уақыт ғаламшарда отырып, ақшаңызды шашпайсыз.

Қосымша ақпарат төрт түрден тұрады; 5 күндік ауа-райы, бүгінгі күндік ауа райы, осы мезеттегі ауа-райы және 5 күндік ауа-райының кестесі. Қосымша ақпарат скринсейверлық ауа-райымен қарым-қатынас жасап және ол автоматты түрде блог қойылады.

Handy Weather-дәл және анық ақпаратты көрсетеді;

- ауа-райының түндегі және күндізгі ауа қысымы
- желдің соғу бағытымен, жылдамдығы
- күн көзінің жылулығы
- ауа-райының дәл және анық температурасы
- тағы сол сияқты;

Handy Weather-бұл бағдарлама ауа-райының уақытын анықтап, оны жөндеуге мүмкіндік береді (4, 8, 12 немесе 24 сағ).

LearnWords

Белсенді оқытудың дәстүрден басқа LearnWords 6 негізгі (Карточка, Мозаика, Аударманы таңдау, Сөзді таңдау, Жазылу), жаңа редакцияға сөзді айту және оқытудың күн тәртібінде “Сөздерді парақтау”, сөздер парақталса және автоматты түрде айтылса онда күн тәртібі айтылған слайд-шоу тәрізді.

Learn Words S60v3- бұл бағдарлама әр түрлі сөздікпен жұмыс істейді, мына сайтқа сіз еркін кіре аласыз [http://www.Har world.ru](http://www.Harworld.ru) , Сөздіктерді сіз өзіңіз жасай аласыз , және тегін редактормен. Бағдарламаның қысқаша мүмкіндігі :

- әр түрлі тілдерге еркін қосылу және үйрену ,
- Алты тәртіп бойынша (сөздікті таңдау, аударманы табу, мозаика, сөзді таңдау, жазылуы),
- Қортынды шығару және ұпай саны.
- Сөздерді көрсету.
- Сөйлемді оқу,
- Керекті сөзді таңдап алу

Learn Words S60V3 бағдарламасының жанартылуы.

- дауысты жөндеу, дыбыстың қосылуы, сөндірілуі, дыбысты реттеу, MP3-дің қолдауы және сіздің синтезіңіз.
- деңгейді күйіне келтіру; қосып/сөндіру мүмкіндігі,
- блоктағы сөздіктің көлемі; ең көп мөлшердегі сөздердің көлемі 65 мың
- ”сөздің аудармасы”, ”Мозаика”
- сөздің парақтамасы,

Ақжар орта мектебінде ұялы телефонды әрбір адамның, қоршаған ортада пайдалану мақсатымен оқушылардан сұрау жүргіздік.

1. Ұялы телефон адам өміріне керек пе?

А) керек, Б) керек емес,

2. Сенде ұялы телефон бар ма?

А) иә, Б) жоқ,

3. Ұялы телефонды сен не үшін қолданасың?

А) сөйлесу үшін, Б) байланысу үшін, В) екеуіде,

4. Ұялы телефонның адам өміріне зияны бар ма?

А) бар, Б) жоқ.

5. Ұялы телефон адам өміріне қалай зиянын тигізеді?

А) Ол адам өміріне және қоршаған ортаға, бұл бүкіл әлемдік мәселе.

Б) Мен білемін, маған бәрібір,

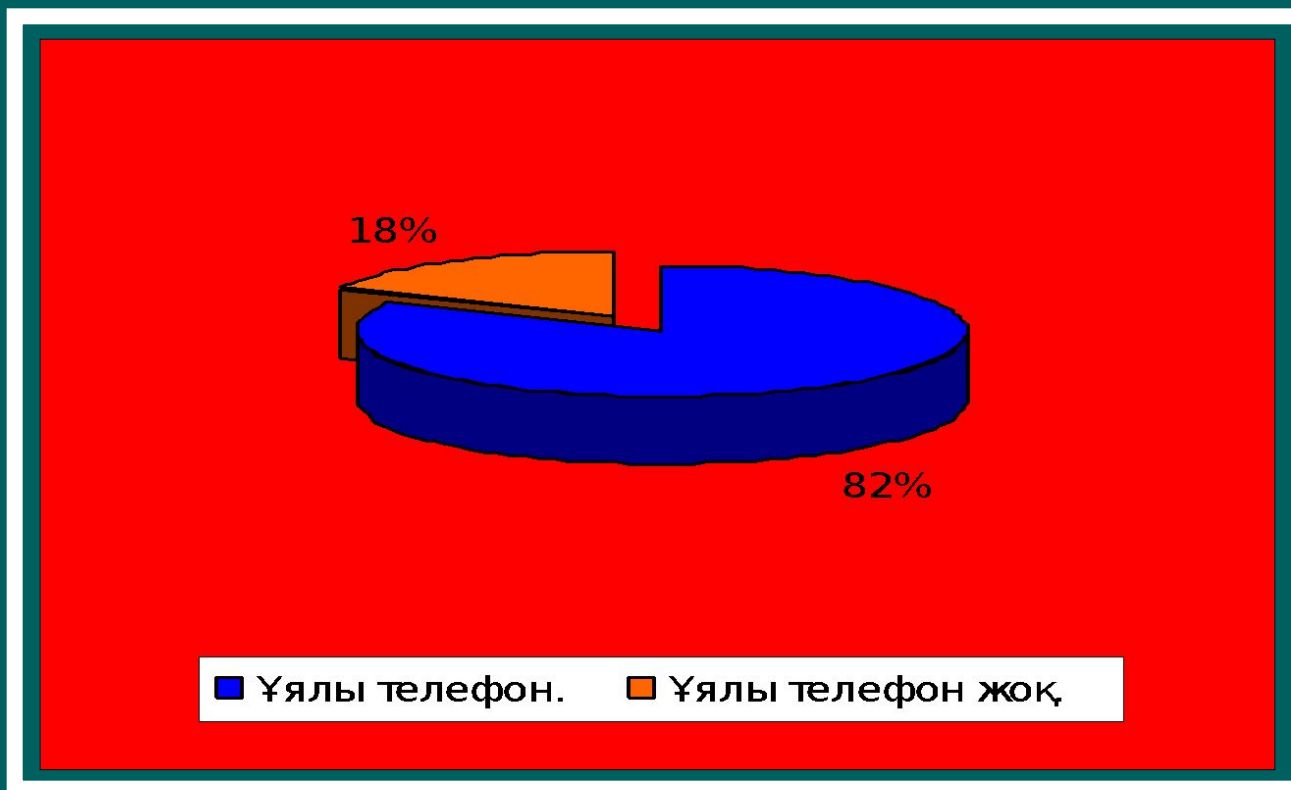
6. Ұялы телефонды неге жиі қолданасың ?

А) Мен күнде достарыма SMS жазам және қоңырау шалам.

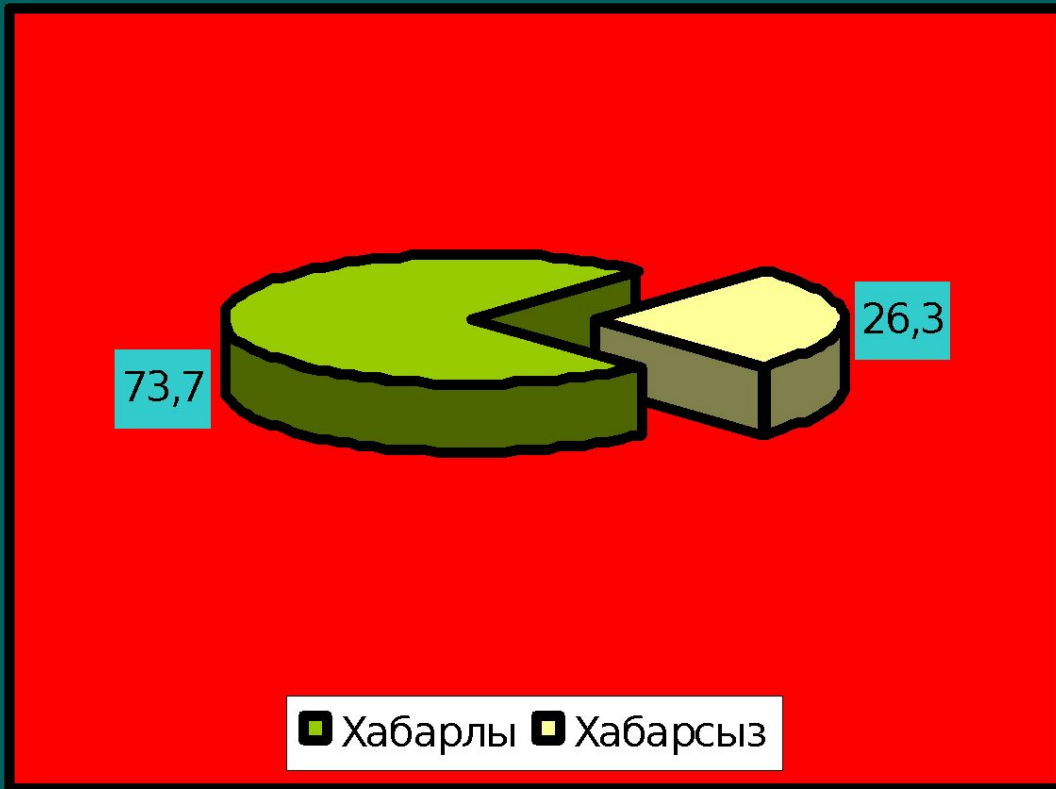
Б) Мен телефонды сирек қолданамын.

Мектеп оқушылары арасында ұялы телефонды пайдалану диаграммасы.

Осы диаграмма арқылы біздің мектеп оқушылары ұялы телефонды қолдануы, Қазақстанның орташа пайызынан жоғары. Осы біздің зерттеу жұмысымызда өзектілігін көрсетеді.

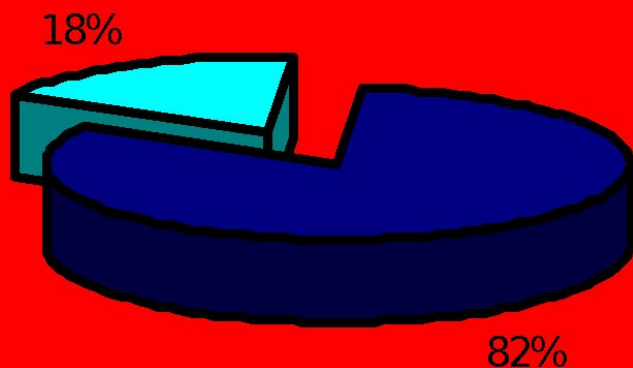

5-11-сынып оқушылары арасында ұялы телефонның адам ағзасына тигізетін ықпалын білу деңгейінің диаграммасы.

Хабарлық деңгейі
-26,3% төмен

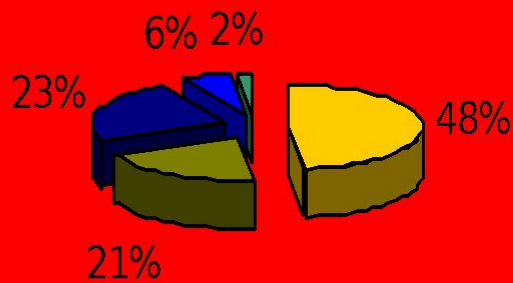
9-11 сынып оқушыларының ұялы байланысты пайдаланылатын уақытының диаграммалық көрсетілімі.

■ Қолданбайды ■ Қолданады

Диаграмманың көрсетуінше, 9-11 сынып оқушыларының көбісі ұялы телефонды бірнеше жыл бойы пайдаланылады.

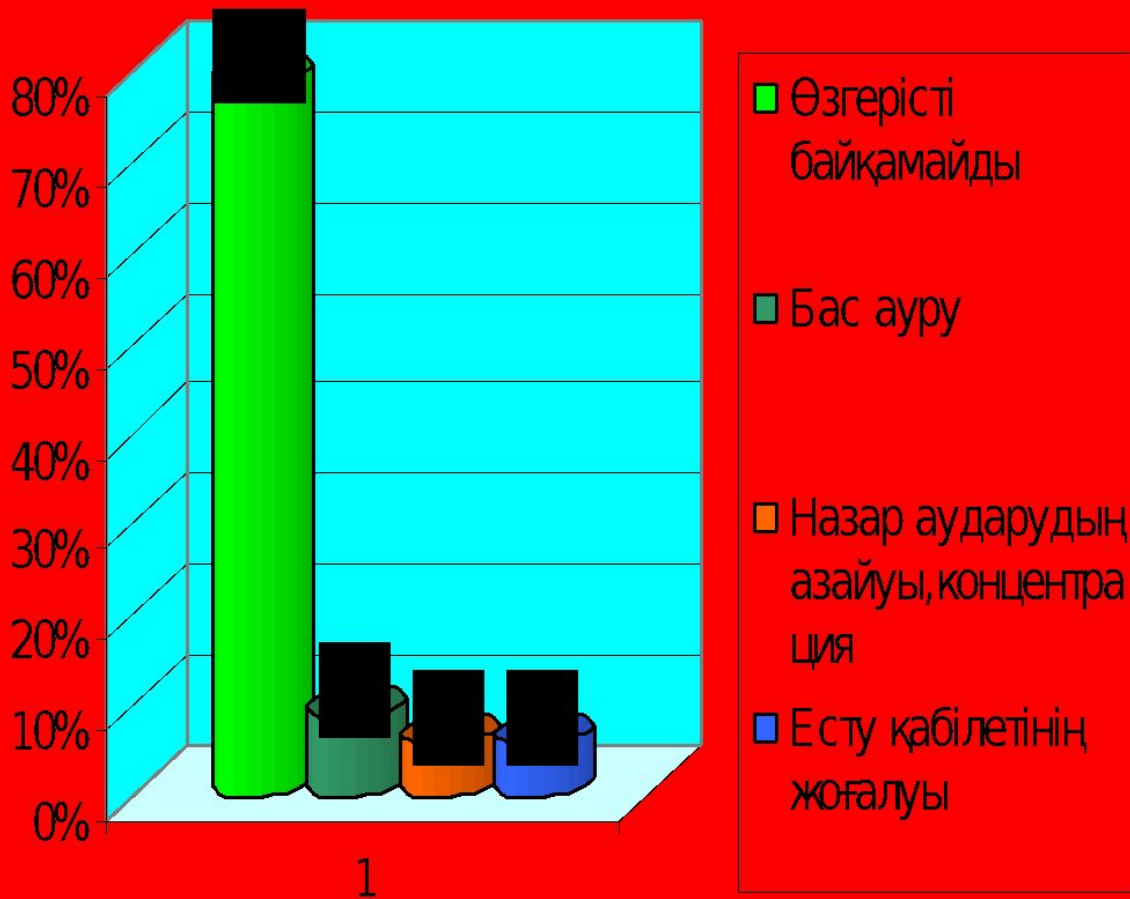
Телефондарды ұстау орындары

- Шалбардың қалтасында
- Сөмкеде
- Басқа жерлерде
- Чехолда
- Кастюмның қалтасында

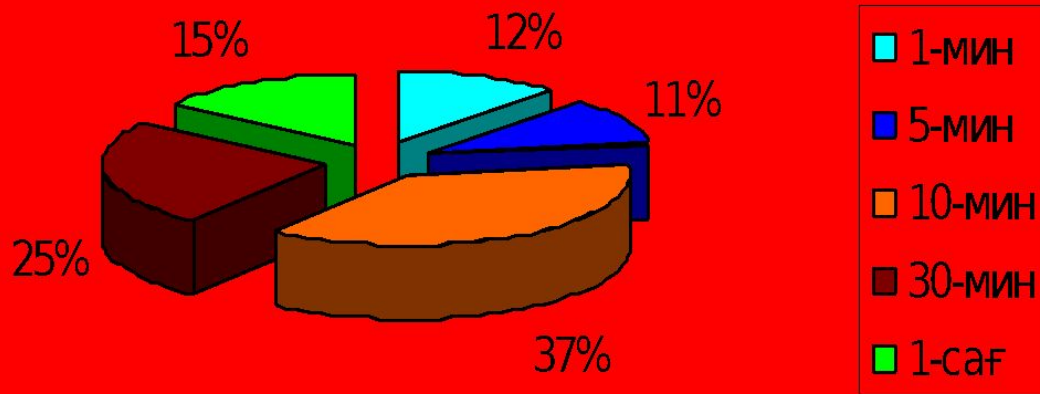
- **Оқушылардың 56% ұялы телефондардың адамның өміріне маңызды мүшелерге жақын қашықтықта ұстайды.**

Өзін сезінудегі өзгерістер диаграммасы.

Балалардың көпшілігі ұялы телефонды қолданғанда өз ағзасындағы өзгерістерді байқамайды.

5-11 сынып оқушылары ұялы телефонмен қолдану уақыт диаграммасы

Оқушылардың көбі 77%-ы, ұялы телефонмен ұзақ, уақыт сөйлеседі, мектеп оқушыларының денсаулығына кері әсерін тигізеді.

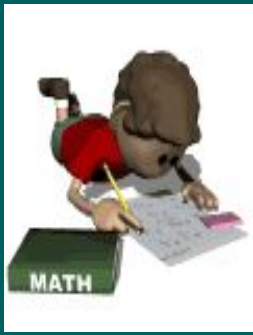
Ұялы телефонның электромагниттік сәулесі адам ағзасына қалай әсер етеді?

Жоба барысында қарастырылған сұрақтар:

- ✓ Адам ағзасына ұялы телефонның микротолқынды сәулесінің әсері.
- ✓ Дені сау адам ағзасына ұялы телефонның, микротолқынды сәуленің әсер ету механизмі.
- ✓ Биологиялық өріс пен электромагниттің өрісі өзара байланысты.
- ✓ Ұялы телефонның электромагниттік өріс байланысы мен олардың қолдануға әсері.
 - ✓ Портативті ұялы телефонды қолдануда электромагниттік қауіпсіздігі.

Біздің жобамыз бойынша шығарылған қорытынды:

- 1. Біздің зерттеуіміз жас өспірімдер арасында белсенді, өйткені көп түрлі смартфондар бар және ұялы телофондарды оларды жиі қолданады.**
- 2. Алынған әдеби сөзден біз келесі тұжырымға келдік; микротолқын сәулесі және электромагниттік өріс, әсіресе ұялы телофондарды ,смартфонды ұзақ қолданған кезде адам ағзасына өте зиянды.**
- 3. Ақжар орта мектебі орта буын оқушыларының көпшілігі смартфонның ағзаға зиян келтіретіні жайында өте нашар ақпараттанған және қорғану әдістерінің барын да білмейді.**
- 4. Оқушыларды ақпараттандыру мен ұялы телофондардан, сматфон әсерінен қорғану әдістерін насихаттайтын лекторлар тобын құру, Ақжар орта мектебінде болашақта топ құру жоспарлануда.**

Қорытынды тұжырымдау.

“Адам ағзасына ұялы телефон қандай зиян келтіреді? Телефонмен ұзақ сөйлесу біз үшін зиянды ма? Үйдегі компьютер ыңғайлырақ па, әлде жеке кіші компьютер ыңғайлы ма?” деген сұрақтарға біз біржақты жауап бере алмадық.

Өйткені тіпті ғалымдар да бір шешімге келген жоқ. Бірақ біз осындай мәселелердің бар екенін білеміз, әрқайсысымыз қауіпсіздік жұмыс шараларын қолдануымыз керек. Балаларға, ата-аналарға мәселелерді түсіндіріп айту қажет.

Адамның, жасөспірімдердің денсаулығын ешқандай ақшаға сатып алуға болмайды.

Қосымша ақпараттар.

Қосымша ақпараттарды біз мына сайттардан алдық.

www.smartphone.ua/test_4546.htm
www.vredno-vsyo.ru/technika_v_dome/
www.ruklinok.info/news/2011-01-27-1
www.uznai-pravdu.ru
www.aif.ru/health/news/30887

Әдебиеттер тізімі.

Эйди Р. Сотовый телефон.- М.: Знание, 1995.

Жижин Г.Н., Москалева М.А. и др. Распространение поверхности электромагнитных волн по металлическим поверхностям.- М.: Наука, 1985.

Buffler P. A. Cellular telephones and health. Epidemiology, 1996.

Майер В.А. Мобильная связь и ее воздействие.- СПб.: Знание, 1999.

Беляев Ю.В. Неврологический эффект и мобильные коммуникации.: М.: Мысль, 1998.

Готовский Ю.В., Перов Ю.Ф. Электромагнитная безопасность в офисе дома. – М.: «ИМЕДИС», 1998 – 176 с., ил.